

Debat

Bedenkingen bij het Muziekforum

Koen Gisen (Victoria)

Ik zou om te beginnen willen stellen dat de discussie rond het muziekforum eigenlijk een andere is dan diegene die totnogtoe werd gevoerd. Wij stellen echter, in weerwil van sommige geruchten daaromtrent, de legitimiteit van een Muziekforum in Gent eigenlijk niet a priori in vraag. Wij denken zelfs dat een dergelijk initiatief met effectieve internationale uitstraling niet noodzakelijk een 'slecht' of verwerpelijk voorstel is. Het wordt natuurlijk een heel ander verhaal als je voelt – en hopelijk lijkt dat alleen zo - dat een en ander (de verbreding van de elementaire functie; de inbreng van de werkgroep Culturele Antropologie...) simpelweg op het getouw is gezet om een centrum van dergelijke omvang te 'legitimeren', om meer politiek gewicht in de schaal te werpen in tijden van 'sociale gevoeligheid'. Ik vind dat net de basispremissie, een centrum met werkelijk Europese uitstraling te weinig onderbouwd en onderzocht is en de globale argumentatie vooral blijkt geeft van 'wishfull thinking'. Daarnaast blijft het evenzeer een feit dat ook bij de 'uitbreiding' van het dossier erg veel utopisme aan de dag wordt gelegd en dat de aanwezige knowhow terzake in de stad bijna brutaalweg werd genegeerd.

Ik zou verder ook duidelijk willen stellen dat het 'carrièristische' argument hier weinig terzake doet, het is overigens heel valabel: gezien het indrukwekkende curriculum van de heer Mortier kan men hem zijn ambitie allerminst kwalijk nemen, maar net dat argument, vinden wij, pleit meer voor een Muziekforum tout-court. Ons niet gelaten met andere woorden. Wij voelen ons niet geroepen om dat te gaan corrigeren, het is immers ons vak niet. Wat ons wél buitenmatig stoort is het usurperen van een thematische argumentatie en retoriek, met als voornaamste kapstok het 'sociale luik'. Verder is er naar ons gevoel over 'De Krook' gewoonweg geen fundamentele discussie mogelijk geweest, omdat er eigenlijk geen dossier is... En: gesteld dat dit alles geheel uit de lucht gegrepen is – sommige actoren genieten natuurlijk het voordeel van de twijfel, dan meen ik op zijn minst te mogen concluderen dat er zeer slecht rond is gecommuniceerd. Ik zou het anders hebben aangepakt vrees ik.

Maar, terug naar de zaak, er blijven in deze tot op heden veel vragen onbeantwoord: wat is de nood van de kunstenaars, elitaire, populaire, ervaren en onervaren... en wat is de nood van 'een' publiek elitair of niet etc? En waartoe moet eigenlijk die vermeende 'internationale uitstraling' gaan bijdragen? Wat legitimeert een dergelijke uitgave van gemeenschapsgeld aan een zoveelste 'tempel' - en daar knelt het schoentje toch ook wel een beetje... We weten ook allemaal, dat eens een dergelijke mastodont er staat, hij er ook zal blijven staan en zelfs zónder begeestering (want wie weet wie komt er ná de heer Mortier) zal worden 'ingevuld', coute que coute. Als je alleen al de overheadkosten voor het runnen ervan – zonder ook maar één voorstelling/concert te spelen of één beurs of productiebudget uit te delen aan artiesten - zou verdelen over zeg maar al de behoeftige sociaal-artistieke initiatieven en hen op die manier tot professionalisering dwingen, dan heb je wél iets ongelooflijks verwezenlijkt, hier staat voor die prijs alleen een gebouw recht. En, toeschouwers naar je theater of concertzaal krijgen kost ook geld, en op bedoelde schaal zelfs veel geld.

Dat Gent zoiets als een 'Muziekforum/Krook' nog niet heeft, dat is zeker waar, dat het er daarom maar moet komen, vind ik eerlijk gezegd een redelijk flauw beestje van een argument. Verder leidt het overigens geen enkele twijfel dat je een dergelijke initiatief politiek kan verkopen: iedereen zit te wachten op een panachée die alle sociale problemen moet gaan oplossen & Bert Anciaux maakte al gewag van de belangrijke rol die de kunstensector daarbij zou moeten spelen, en natuurlijk zit elke burgemeester en cultuurschepen verlegen om een cultureel batiment met internationale uitstraling (elke touroperator in

deze stad slaat al aan het dromen en de naburige horecazaken denken waarschijnlijk al aan uitbreiding) net zoals elke wekloze zou opgetogen zijn met een verdriedubbeling van zijn uitkering – of dat een verdienste is, is een andere zaak.

En, intussen is de internationale uitstraling van Gent inderdaad op dit moment 'slechts' gebaseerd op het 'uitzenden' van het eigen talent en anderzijds: er is inderdaad écht geen gespecialiseerd forum/plateau die actief internationaal talent naar Gent haalt/programmeert noch op muziekvak, noch op theatervlak. Maar je kan je ook gaan afvragen of het bv. voor Van Immerseel, Collegium Vocale etc. interessanter is om op alle mogelijke internationale podia te gaan spelen, of dat ze werkelijk behoefte hebben aan een superzaal in Gent - ze kunnen eigenlijk ook in De Munt terecht, of in DeSingel of sinds kort in Brugge (!), toch allemaal op een bescheiden steenworp van Gent? In het dossier van de werkgroep Culturele Antropologie wordt met uitgestreken gezicht gesuggereerd dat het publiek zich dankzij de goedkope tickets van Ryanair van Madrid tot Stockholm voor het muziekforum zal aandienen. Wat betekenen in dat licht dan de luttele vijftig kilometer die ons van eerdergenoemde plekken scheidt? Dus: wat de werkelijke kosten/baten daarvan zijn, wie er wérkelijk mee gediend zal zijn en wie daar allemaal naar zal komen kijken, zijn vragen die hoogstens speculatief worden beantwoord.

Bedenk bijvoorbeeld ook dat net in het segment 'ondersteuning' van jonge kunstenaars, dat overigens heel organisch en vanuit de marge is ontstaan, Gent op dit ogenblik behoorlijk tot zeer goed scoort: er zijn Nieuwpoorttheater, Victoria, Les Ballets C. de la B., Das, Speeltheater en ook Vooruit die zijn duit in het zakje doet en zelfs NTG die gaarne mee op die kar wil... En dat is nu juist een reëel bestaande motor van het diverse culturele en artistieke leven in Gent... Biedt het 'beter accomoderen' en iederéén een plekje geven in één overkoelende structuur een antwoord op reële noden van jonge kunstenaars of is het net de inhoudelijke ondersteuning, het kunnen behoren bij verschillende peer- groups van gelijkgestemden, de mogelijkheid om zich bij een bepaalde 'strekking' te gaan aansluiten, de 'natuurlijke functionaliteit' van een divers landschap dat leidt tot een gezonde concurrentie in de breedst mogelijke zin, de mogelijkheid tot 'overlopen' etc. dat daarbij doorslaggevend mag worden genoemd. Het is overigens nog nooit bewezen dat mensen die de ideale productiemiddelen en superbudgetten via een gespecialiseerd 'instituut' in handen krijgen betere kunst maken, ik denk eerlijk gezegd dat een dergelijke manier van werken vaker het tegendeel in de hand werkt. Wat bijvoorbeeld met de zeer individuele begeleiding die iemand nu kan genieten en die weinig waarschijnlijk is in een 'Krook'?

Iets waar in oorsprong een 'artistieke ziel' ontbreekt heeft het per definitie veel moeilijker om net die elementen te bieden die pertinente en relevante hedendaagse kunstbeoefening behoeft. Kijk in dat verband eens naar het parcours van Anne Therèse De Keersmaecker, die met PARTS omzichtig, parallel en stap voor stap, in fasen is tewerk gegaan die haar carrière voorzichtig hebben bijgebeend... En hoe zijn valabele initiatieven doorgaans historisch ontstaan? Wel, Nieuwpoort in een leegstaande schuur maar met veel begeestering, Lod vanuit een bestaande werking in het Masereelfonds, Victoria uit een bloeiend kindertheaterbedrijf, Das uit Nieuwpoorttheater, Vooruit uit een manifest gemis én in een verloederde extempel, etc. Allemaal hadden ze een reële, bestaande praktijk en bijgevolg een reële behoefte & begeestering als voedingsbodem.

Kortom: het amalgaam aan ambities en doelstellingen waarvan sommige elkaar naar onze bescheiden perceptie gewoon in de weg staan is een weinig vertrouwenwekkende vertrekbasis om een monsterorganisatie als 'De Krook' uit de grond te stampen. En wat de impact zou kunnen zijn van een Muziekforum voor de wisselwerking met een (lokaal) publiek, met zijn in- en omwoners, wel ook daar blijven wij zelfs met veel goede wil helaas op onze honger zitten. Geen wonder toch dat wij niet allemaal staan te supporteren aan de zijlijn?

Bio

Koen Gisen, artistieke cel, Theater Victoria